

Левчук І.О.

здобувач наукового ступеня,

Інститут підготовки кадрів

Державної служби зайнятості України

СТРАТЕГІЧНА ВАРТІСТЬ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЛЯ СТАБІЛЬНОЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ

Варто відзначити, що в умовах глобалізації особливу роль відіграє розвиток гностичних здібностей людини. На думку А. Бенарджі, «здатність людини накопичувати майстерність є основою формування людського потенціалу, а тому майстерність вважається багатством держави» [1, с. 327]. Аби процеси збагачення держав носили перманентний процес, зміцнення людського потенціалу має бути «державно керованим», враховуючи генетичні задатки людини та її ресурсні можливості з огляду на дію наявних соціальних факторів. В даному відношенні доцільно виходити із того, що в умовах глобалізації «людина прагне до максимізації корисності, оцінюючи альтернативні варіанти економічної поведінки, така корисність складається з набутих знань, навичок, мотивації і енергії, якими наділена людина, яка може використовуватися в цілях виробництва товарів і послуг протягом певного періоду часу» [1, с. 328]. На підставі цього уявляється можливим розглядати національний потенціал в умовах глобалізації через призму його найвищого національного надбання від якого залежить геостратегічний розвиток держави.

Аналізуючи стратегічну вартість розвитку людського потенціалу для стабільності розгортання соціально-політичних та економічних процесів у державі, доцільно вказати його вплив на ідентифікацію показників ВВП, який формується за рахунок його накопичень. На думку нобелівського лауреату Саймона Кузнеця, «рівень накопичення національного людського капіталу є одним з факторів економічного розвитку країн, а тому накопичення національного людського капіталу, дозволяє здійснити перехід економіки до наступного технологічного укладу» [2, с. 40]. В даному відношенні вчений виходить із розуміння специфіки людського капіталу через призму знань, умінь, компетенцій та властивостей, що сприяє створенню «особистісного, соціального та

економічного добробуту», який і виступає показником успішної соціальної динамізації держави та її конкурентоспроможності у глобальному світі. Аналізуючи даний аспект ідентифікації особливостей розвитку людського потенціалу в умовах глобалізації, доцільно звернути увагу на його стратегічне призначення, яке базується на формуванні економіки знань та впровадженні новітніх геостратегічних імперативів розвитку сучасного світу.

Подібний контекстний ряд щодо визначення особливостей розвитку людського потенціалу в умовах глобалізації продовжує концепція Г. Бейкера, відповідно до якої звертається його увагу на зміні ціннісних імперативів розгортання цифрової економіки. Виходячи із цього, вчений вказав на «виклики, які обумовлені розвитком цифрової економіки – економіки знань, інновацій, глобальних інформаційних систем, новітніх технологій і венчурного бізнесу, відповідно до чого основу цієї економіки становитиме людський капітал, який є головною рушійною силою соціально-економічного розвитку суспільства на сучасному етапі» [3, с. 34]. Такий контекст дозволяє акцентувати увагу на людському потенціалі як найвищій гностичній та методологічній цінності суспільного розвитку. З огляду на це, політика держави, яка зосереджена на розвитку та захисті людського потенціалу, спрямована на розвитку здібностей та мотиваційної практики людини, перетворює людський капітал у людський потенціал. Перехід від абстрактності до конкретності розуміння даного аспекту базується на актуалізації функціональної ролі держави у даному процесі, яка не лише задає тренди для суспільного розвитку, але й визначає функціональні артикли результативності життєдіяльності людини. В даному відношенні йдеться про «гармонійні» принципи функціональної політики держави щодо отримання максимальних вигід від використання людського потенціалу на власну інституційну користь.

Аналіз тенденцій розвитку людського потенціалу в умовах глобалізації, розкриваючи характерні сторони його функціонування, дозволяє ідентифікувати «типові вкладення» від яких залежить якість суспільної практики. У даному відношенні йдеться про активну участь держави щодо забезпечення громадян якісною системою освіти, включаючи професійну підготовку, перепідготовку як основні технократичні атрибути результативності функціонування людського потенціалу в умовах глобалізації. З цього приводу Д. Вууд, ідентифікуючи різні типологічні показники розвитку людського

потенціалу в сучасних умовах суспільного розвитку, вказав на становлення інноваційно-інформаційного суспільства, в межах якого людський потенціалу перетворюється на визначальний атрибут, який забезпечує збільшення національних доходів держави. Виходячи із цього, майбутнє сучасного світу «буде залежати від того, яку політику держава буде здійснювати у сфері розвитку людського потенціалу як універсальної, самостійної складової «виробничого процесу», яка забезпечує додаткову вартість суспільних продуктів» [4, с. 11]. В даному відношенні такий прагматичний конструкт ідентифікації людського потенціалу базується на розумінні людського потенціалу як «продукту сучасної культури, який символічно виражає цінність певних якостей людини, які приносять додатковий прибуток» [4, с. 12]. Відповідно до цього, людський потенціал в умовах глобалізації зазнає внутрішньо інституційної деконструкції функціонування у тому напрямку, що формує новий «ціннісний рівень» його функціонування, який нівелює традиційну шкалу його об'єктивного впливу на суспільний розвиток.

Саме тому у контексті даного дослідження новітня типологізація особливостей розвитку людського потенціалу в умовах глобалізації базується на прагматизації його функціональної ролі. У підтвердження цього, С.В. Форрестер вказав на характеристику ідентифікації людського потенціалу, відповідно до якої під ним розуміється «кількість людей, які володіють необхідними якостями для самозбереження і відтворення в безперервно змінних умовах життя, достатню для господарського освоєння своєї території і її оборони, що є фактором могутності країни, симетричним фінансового капіталу за значимістю, важливістю, цінністю для її існування» [5, с. 123]. Виходячи із цього, специфіка функціонування людського потенціалу в умовах глобалізації враховує інтегральність його призначення для лаконічності розгортання даного процесу. Відповідно до цього саме в цей період визначальними показниками спроможності людського потенціалу виступають 1) працездатність, 2) здатність до інновацій та 3) здатність до навчання». Саме ці три аксіоматичні показники визначають технологічні прийоми для діяльності держави у сфері реалізації політики управління та захисту людського потенціалу. Враховуючи конструкт цих визначальних показників, доцільно вказати на нівелювання креативних та моральних принципів діяльності працівників в сучасних умовах суспільного розвитку. З огляду на це, якісність освіти як абстрактна формула стає конкретним параметром, відповідно до якого формується перспективне майбутнє «добробуту держав». Такий контекст

розуміння ґрунтується на врахуванні саме того, що «якість освіти є основою якості людського капіталу, оскільки якість освіти визначається рівнем державних інвестицій не лише в освіту, а й у виховання, охорону здоров'я, культуру, науку і безпеку населення» [5, с. 124]. В даному відношенні йдеться про те, що саме результативна політика ставлення до управління людським потенціалом та його захистом визначає конкурентоспроможність держави у світі. Однак, при цьому, доцільно враховувати також і те, що фундаментальною основою розвитку людського потенціалу виступає ментально-релігійний фактор, який закладає нову світоглядну шкалу для захисту людського потенціалу. Сучасна цивілізаційна модель суспільного розвитку в даному відношенні має враховувати даний фактор, оскільки він впливає на діючу світоглядну практику діяльності людського потенціалу. Саме в цей період така світоглядна практика набуває найбільш розмитого та абсорбованого характеру й потребує зміцнення ментальної структури діяльності людського потенціалу у напрямку відсторонення його від його від глобальних трендів і виключного врахування національних.

Таким чином, здійснений нами аналіз стратегічної вартості людського потенціалу для стабільної життєдіяльності держави дозволив розкрити основні глобалізаційні тренди, серед яких: розвиток цифрової економіки, формування суспільства знань, запровадження глобальної політики як альтернативи національної політики, на підставі чого, встановлено типологічні відмінності функціонування людського потенціалу, систематизовано прогресивні методики оцінки результативності впливу людського потенціалу на розвиток суспільства й на цій основі запровадження ефективних ментальних програм управління людським потенціалом; виявлено методологічні труднощі, щодо оцінки функціональної ролі людського потенціалу та методологічні принципи визначення його призначення у процесах реагування на глобалізаційні виклики.

Список використаних джерел:

1. Banerjee A., Deaton A., Duflo E. 2004. Health, Health Care, and Economic Development: Wealth, Health, and Health Services in Rural Rajasthan. *The American Economic Review*, vol. 94, no. 2, pp. 326–330.
2. The Past, Present, and Future of Social Inequality. In: Grusky D. B. (ed.) *Social Stratification: Class, Race, and Gender in Sociological Perspective*. 2nd ed. Boulder: Westview Press; 3–51.

3. Becker G.S. Human Capital Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education. N.Y., Columbia University Press, New York, London, 2015. P. 252.

4. Wood G. T., Lane C. 2012. Institutions, Change, and Diversity. In: Wood G. T., Lane C. (eds) Capitalist Diversity and Diversity within Capitalism. New York: Routledge; 1–31.

5. Форрестер С.В. Сфера образования как среда формирования человеческого капитала. *Вестник Самарского государственного технического университета. Сер. Экономические науки*. 2014. № 3(13). С. 117–123.

Полянська Я.В.

аспірант,

Дніпропетровський регіональний інститут

державного управління

Національної академії державного управління

при Президентіві України

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Фінансово самостійна, економічно розвинена та стала громада, яка застосовує новітні технології управління розвитком території – громада нового покоління. Запровадження та реалізація економічних відносин на містах стане трансформаційним інструментом для глобальних змін у процесі взаємодії та налагодження ефективного діалогу між усіма зацікавленими учасниками. Кінцевим результатом та ключовим фактором реалізації цих відносин стане ефективність досягнення визначених цілей.

Ефективність не завжди можна виміряти та оцінити з першого погляду, саме тому для цього визначаються параметри ефективності – вагомі параметри функціонування будь-якої системи, які дозволять здійснити оцінку якості вирішення проблеми і ступеня досягнення поставлених перед системою цілей.